

Svenska *Ortopedtraumatologiska Sällskapet*

Av Richard Wallensten

Trots att rörelseorganens traumatologi successivt överfördes från allmänkirurgin till ortopedin under 1970-talet dröjde det länge innan en förening för denna del av specialiteten bildades. Ett embryo fanns i form av AO Alumni. Detta var en av den schweiziska AO-gruppen bildad organisation för de som deltagit i AO-kurser och som önskade hålla kontakt med varandra och AO-organisationen. Alumniföreningar upprättades i många länder och i Sverige i början av 1990-talet med AO-produkternas svenska representant Stratec Medical AB som sponsor. I samband med Riksstämman träffades den svenska alumniföreningen för samvaro och föredrag av någon inbjuden storhet från den internationella traumatologin. Alumniföreningen kom att samla kärnan av frakturintresserade ortopedier.

På en skandinavisk frakturkurs i Åre 1997 berättade kursledarens Hans Törnkvist mentor från fellowship i Toronto, Joseph Schatzger, för Hans om hur USA:s traumaförening OTA (Orthopaedic Trauma Association) uppstod genom att den amerikanska alumniföreningen omvandlades till en sponseroberoende nationell sådan. Detta ledde till fortsatta diskussioner och planerna på en svensk intresseförening växte. Under frakturkursen i Åre 1999 diskuterades mer konkret hur en förening skulle se ut och vid Svensk Ortopedisk Förenings årsmöte i Skövde på våren samma år drogs riktlinjerna upp. En arbetsgrupp bestående av Akke Alberts (KS), Hans Granhed (Sahlgrenska), Richard Hammer (Skövde), Ulf Lindsjö (Uppsala) och Roger Olsson (Östersund) fick i uppdrag att formalisera planerna. De kallade till konstituerande möte i Stockholm den 1 december 1999.

Den 1 december 1999 infann sig 21 traumaintresserade ortopedier till möte i van der Nootska Palatset på Södermalm i Stockholm i samband med det årliga AO Alumnimötet. Tre kollegor skrev sina namn så otydligt på närvarolistan att protokollföraren Richard Hammer senare inte kunde identifiera dem. De övriga var Akke Alberts, Magnus Thulin och Richard Wallensten (KS), Kalle Eriksson, Sari Ponzer och Hans Törnkvist (SÖS), Lotta Berggren och Stefan Ljunggren (Södertälje), Per Berg, Abbas Emani, Ulf Lindsjö, Per Mattsson och Björn Ragnarsson (UAS), Roger Skogman (Norrköping), Richard Hammer (Skövde), Gunnar Buttazoni och Roger Olsson (Östersund) samt Tore Dalén (Umeå). Ulf Lindsjö satt ordförande och presenterade föreningens målsättning: att inom området rörelseorganens traumatologi verka för klinisk och vetenskaplig utveckling, för prioritering vid resursfördelning, att vara remissinstans samt att arrangera efterutbildningskurser och ST-kurser. Årets Alumnigästföreläsare Robert Winquist från Seattle beskrev hur OTA bildats och finansierats. Efter diskussion beslöts enhälligt att bilda föreningen. Namnet skulle vara Svenska Ortopedtraumatologiska Sällskapet (SOTS) och för medlemskap krävdes samtidigt medlemskap i SOF. En styrelse valdes med Richard Hammer som ordförande, Sari Ponzer som sekreterare, Björn Ragnarsson som kassör och Tore Dalén och Roger Olsson som övriga ledamöter. Till valberedning valdes Hans Törnkvist och Richard Wallensten. Medlemsavgiften sattes till 50 kr. Mötet avslutades med föredrag av Akke Alberts med den kärnfulla titeln "Timing av primär skeletal stabilisering av multipelt skadade patienter" och därefter hade den nyvalda styrelsen sitt första sammanträde. Under år 2000 åtog sig Stratec Medical AB att vara huvudsponsor, en hemsida på Internet skapades av Tomas Borg och det första årsmötet hölls i Växjö i samband med SOF-mötet. Föreningen hade då 26 medlemmar. På årsmötet godkändes föreningens stadgar, Per Berg och Mats Bauer valdes till revisorer och en utbildningsdag i samband med följande års SOF-möte bestämdes. I samband med Riksstämman ordnades två minisymposier: "Ortopedisk timing och handläggning av multitraumatiserade patienter" (Akke Alberts, Hans Granhed, Roger Olsson) och "Trombosprofylax vid ortopedisk kirurgi" (Bengt Eriksson). Under 2001 ersattes Tore Dalén i styrelsen av Karl-Åke Jansson (KS) och läkemedelsföretaget Pharmacia tillkom som sponsor. En enkät rörande

svensk frakturbehandling genomfördes och presenterades vid årsmötet under SOF-dagarna i Norrköping där SOTS också hade två gästföreläsare: H. Hahn, Bremen, som talade om nya märkepiklar och om operativ behandling av calcaneusfrakturer och David Bergkvist om trombosprofylax vid extremitetsskador. På hösten hölls ett internat på Engholms slott söder om Stockholm dit 29 medlemmar kom.

År 2002 hade medlemsantalet växt till 89. Under SOF-dagarna i Borås hölls ett symposium "Antibiotikaproylax vid operativ behandling av slutna frakturer – behövs det?" med Hans Jörbeck, Rolf Önerfelt och Richard Wallensten som talare. Vid årsmötet valdes Richard Wallensten till ny ordförande efter Richard Hammer och Sune Larsson till ny kassör efter Björn Ragnarsson.

Under 2003 tillkom nya medlemmar och antalet var vid slutet av året 98. Under SOF-mötet i Västerås ordnades fyra instruktionskurser (Användning av hybridram, Fottrauma, Femurmärgspikning och Modern plattfixation) och som gästföreläsare talade Mark Vrahas från Boston om proximala tibiafrakturer. Roger Olsson lämnade styrelsen och ersattes av Hans Granhed.

SOTS har under de fyra år som gått sedan dess bildande vuxit till 103 medlemmar och har i januari 2004 haft sitt andra medlemsmöte i Malmö. Formerna för framtida arbete har fastställts och verksamheten kommer att ha sin bas i ett årligt internt medlemsmöte i januari samt en för alla öppen SOTS-dag i samband med SOF:s årsmöte i september. Den vid grundandet 1999 uppsatta målsättningen har redan till stora delar uppnåtts och det är styrelsens förhoppning att alla traumaintresserade kollegor vill bli medlemmar i SOTS och där verka för utveckling och förbättring av svensk ortopedi inom skadecområdet.

Richard Wallensten är ordförande i Svenska Ortopedtraumatologiska Sällskapet